

Dit artikel krijg je cadeau. Veel leesplezier!

Interview

+ De kwart eeuw oude huisartsenspoedpost in Hoorn werd uit urgentie geboren. 'Voor ons was de dreiging: hoe houden we dit nog vol'

Nanska van de Laar

28-08-26, 10:55 | update: 28-08-26, 16:58

Luisteren

Delen

Peter Grootenhuys, betrokken bij de oprichting van de huisartsenspoedpost, met de huidige directeur Marjolein Zwaan. © Foto Marcel Rob

HOORN Dat de huisartsenspoedpost iets anders is dan een huisartsenpraktijk is nog lang niet bij iedereen ingeburgerd. Toch bestaat de spoedpost waar je terecht kunt voor urgente zorg tijdens avonden, nachten, weekenden en feestdagen alweer 25 jaar. Een organisatie die indertijd uit urgentie werd geboren.

Nee, lang niet alle huisartsen in West-Friesland stonden indertijd te juichen om samen te gaan werken in een zogeheten spoedpost op een andere locatie dan de eigen praktijk. Maar het water stond de dokters aan de lippen, weet huisarts Peter Grootenhuis nog goed.

Hij was een van de initiatiefnemers van de Huisartsenspoedpost die op 3 september, een maandag, 25 jaar geleden opende in een portakabin bij het toenmalige Streekziekenhuis aan de Hoornse Wabenstraat.

„Ik weet het nog goed. Ken je het woord stress?“, begint Grootenhuis. „Het was voor iedereen spannend. Er waren dokters die daar voor het eerst in hun carrière dienst gingen doen, het bestuur dat peentjes zweette, iemand die dat eerste telefoontje zou aannemen. ICT en telefonie waren er ook, want we hadden het zo georganiseerd dat als er iets zou storen er ook meteen hulp was. Dat hok zat dus vol met bijna alleen maar mensen die er niets te zoeken hadden en ja hoor, van het een op het andere moment ging de telefoon en was het begonnen.”

De West-Friese huisartsenspoedpost was geen unicum, want indertijd was het een landelijke ontwikkeling vanuit de LHV (Landelijke Huisartsen Vereniging) om de spoedzorg zo te organiseren dat huisartsen minder vaak en minder lange diensten hoefden te draaien en ook beter ondersteund zouden worden.

„West-Friesland telde toen veertien huisartsengroepen die allemaal dienst deden en dat kon dus efficiënter. We hebben de koppen bij elkaar gestoken en zijn een werkgroep gestart met vanuit elke huisartsengroep een vertegenwoordiger om met elkaar een plan te maken. Zo ben ik er ook in geraakt”, vertelt Grootenhuis, die zelf praktijk houdt in de Hoornse wijk Kersenboogerd.

In het begin stonden niet alle dokters te juichen om zich te verenigen in wat nu Huisartsenorganisatie West-Friesland heet. „Er waren inderdaad ook huisartsen die het niet zagen zitten, omdat ze al niet zo vaak hun bed uit hoefden en niets wilden veranderen. Toch was het draagvlak groot en toen het uiteindelijke plan in stemming werd gebracht, ging iedereen mee.”

Onwetendheid

Hij herinnert zich dat het wel een uitdaging was om tot een plan te komen. „Dat zat hem vooral in het feit dat het helemaal anders zou worden en niemand wist hoe het eruit zou zien, want het bestond nog niet. Er waren ook best wel zorgen, want hoeveel patiënten zouden er dan komen en hoeveel mensen hadden we nodig? We waren alleen bekend met die veertien huisartsen die tijdens hun dienst ’s nachts zelf de telefoon opnamen en nu moesten we daar mensen voor aanstellen. Maar hoeveel? Daar was best onwetendheid over.”

”

De uitdaging zat vooral in het feit dat het helemaal anders zou worden en niemand wist hoe het eruit zou zien, want het bestond nog niet

Peter Grootenhuis

Huisarts en betrokken bij oprichting huisartsenspoedpost

Niet alleen de doktoren in West-Friesland gingen mee in de 'centrale huisartsenpost' zoals die toen heette, ook de huisartsen uit Wieringermeer sloten zich bij de West-Friese organisatie aan. „Ze wilden graag mee, omdat wij een grote groep vormden. Hoe groter de groep, hoe minder vaak je dienst hebt en het doel was ook echt om de huisartsen te ontlasten. We hebben het ook wel uitgerekend en dan kom je op een dienstreductie van gemiddeld 70-75 procent.”

Slaapruimte voor de dienstdoende artsen in de huisartsenspoedpost.” © Foto Marcel Rob

Tegenover minder diensten is ook meer comfort komen te staan. „Je hoefde niet meer in nacht en ontij alleen met de auto op pad, maar met een chauffeur. Daarmee werden de diensten ook een stuk veiliger. En plezieriger, want je hoeft niet meer alleen op pad.”

Vrijer

Als huisarts heeft Grootenhuis de oprichting van de organisatie als zeer ontlastend ervaren. „In het begin van mijn praktijk woonde ik nog in Amsterdam en als ik dan dienst had, sliep ik op een slaapbank in het gezondheidscentrum in de Kersenboogerd. Ik moest natuurlijk wel in de buurt aanwezig zijn. Met zo'n centrale post ben je veel vrijer in waar je gaat wonen als huisarts, omdat je diensten op de post plaatsvinden. Daar zijn ook de voorzieningen goed geregeld en heb je goede bedden voor de nacht.”

„Huisartsen zijn vaak moeilijk in het veranderen van dingen, dat zijn veel mensen, en de oprichting van de spoedpost was iets heel groots. Daarom heb ik veel respect voor het vertrouwen dat iedereen elkaar gaf. Het was echt iets met elkaar, voor elkaar en door elkaar.”

Peter Grootenhuis was betrokken bij de oprichting van de huisartsenspoedpost en Marjolein Zwaan is de huidige directeur van Huisartsenorganisatie West-Friesland. © Foto Marcel Rob

Voor de patiënten was de huisartsenspoedpost natuurlijk ook een compleet nieuw fenomeen.

„Het was een heel grote verandering voor de mensen, want die moesten nu een centraal nummer bellen en ze moesten op reis. We maakten ons in het begin best wel zorgen of de mensen zouden komen. We hadden om die reden ook een vervoersregeling getroffen met de zorgverzekeraar. Wonderlijk genoeg kwamen mensen gewoon met eigen vervoer, met

een buurman, op de fiets en dus op eigen gelegenheid. Er waren ook teleurstellingen van mensen die verder weg van Hoorn woonden en er was in het begin ook wel weerstand tegen, maar een tweede post openen was niet haalbaar: financieel niet en ook niet qua bemensing.”

”

**We zijn er voor acute zorg en dat moeten
we heel duidelijk melden en continu
aandragen**

Marjolein Zwaan

Directeur Huisartsenorganisatie West-Friesland

Er was voor de huisartsen, op landelijk niveau, ook geen andere optie dan de krachten te bundelen. „Voor ons was de dreiging: hoe houden we dit nog vol met alles wat er op je afkomt. Er was geen andere route meer en je moest dus wel keuzes maken om nog aan alle kwaliteitseisen te kunnen voldoen. Alles zat wel mee, want in een jaar tijd waren er overal in Nederland huisartsenspoedposten.”

Bureaucratisch systeem

Marjolein Zwaan kan zich zelfs niet indenken dat de huisartsen het ooit allemaal zelf organiseerden. „Ik begon in 2011 als waarnemend arts op deze post en dit is voor mij gewoon hoe het georganiseerd is. Ik moet er niet aan denken dat ik alles zelf had moeten doen met alle regelgeving die erbij komt kijken. Het is fijn dat alles centraal geregeld is, want dan kun je lekker je doktersvak uitoefenen.”

Zij heeft zelf alleen wel haar praktijk opgegeven om haar aandacht volledig te kunnen wijden aan haar directeurschap van Huisartsenorganisatie West-Friesland. „Het huisartsenvak is prachtig, maar ik heb ook een bestuurlijke affiniteit. Daarbij ben ik van mening dat als je ergens iets van vindt, vaak is dat negatief, je er ook zelf iets mee moet doen. Voor mij is dit nu de beste plek om dat te doen en niet in de huisartsenpraktijk. Hoe moeilijk het ook was om die keuze te maken.”

Lees ook:

Steeds meer mensen zonder huisarts, kwart tot een derde praktijken neemt geen patiënten aan: 'We blijven het probleem constateren, maar lossen het niet op'

Aan de huisartsenspoedpost is in wezen in een kwart eeuw niets veranderd. „We blijven gewoon doen waar we goed in zijn, en dat is zorg verlenen. De rest is aan die kant van de tafel”, wijst Grootenhuys naar Zwaan. Die vervolgt: „In basis is het zorgproces nog steeds hetzelfde en dat willen we ook zo houden. Alles eromheen is wel veranderd: er zijn meer richtlijnen, we zitten in een bureaucratisch systeem en dus moet je aan allerlei eisen en voorwaarden voldoen.”

Net als in alle andere zorgdomeinen, ziet ook Zwaan een stijgende lijn in de zorgvraag bij de huisartsenspoedpost. „We zitten nu op zo’n 50.000 contacten per jaar. Bovenaan staan de telefoontjes, dan volgen de fysieke consulten en dan de visites. We zien een stijgende lijn en dat is overal zo in de zorg, omdat mensen ouder worden en dus ook meer aandoeningen en problematiek hebben. Maar het is over hele linie dat de zorgvraag toeneemt.”

Marjolein Zwaan en Peter Grootenhuys bij de dienstwagens van de huisartsenspoedpost. © Foto Marcel Rob

Dat vraagt om goede samenwerking en meer samenwerking met andere zorgorganisaties, zoals met wijkverpleging en ambulance en ook met specialisten. Daarnaast is het van belang om duidelijk naar de mensen te blijven communiceren wanneer ze bij de huisartsenspoedzorg terechtkunnen. „Zorg kun je niet weigeren, maar wel triageren, dus de aard van urgentie bepalen. Maar wat een patiënt als spoed ervaart, daar kan een dokter genuanceerder over denken en daarom moeten we ook duidelijk blijven uitdragen wat huisartsenspoedzorg is.”

De wachtkamer van de huisartsenspoedpost in Hoorn. © Foto Marcel Rob

Dat begrip is blijkbaar na 25 jaar nog niet bij iedereen beklijfd. Zo komt aan de balie van de post, die inmiddels alweer 22 jaar gehuisvest is aan de Maelsonstraat, nog wel eens de vraag of iemand zich 'bij deze praktijk kan inschrijven als patiënt'. „Het heette in het begin centrale huisartsenpost en het heet nu heel bewust huisartsenspoedpost en dat blijven we benoemen. We zijn er voor acute zorg en dat moeten we heel duidelijk melden en continu aandragen”, besluit Zwaan.

Regio

West-Friesland